

v medicíně, jako je např. lékařská etika, psychologie zdraví a nemoci, nejsou empiricky přístupná standardními sociologickými technikami. Změna metodologie tedy byla určitě vynucena povahou zkoumaných fenoménů. Jistě se zde ale uplatňuje i všeobecná „únav“ z kvantitativních metod, touha po změně a někdy asi i potřeba výzkumníků být originální, jedineční a ve vědecké komunitě nezaměnitelní. Pro ty účastníky, pro něž angličtina není rodným jazykem, to však mělo negativní dopad v tom, že se výrazně snížila schopnost plně porozumět prezentovaným obsahům. Ty se totiž opíraly o autentické výpovědi zkoumaných subjektů v běžném jazyce, aniž by došlo k „očistění“ a zjednodušení do jazyka vědy a přeložení do konceptů, jež jsou mezinárodně užívány a sdíleny. Našly se i takové příspěvky, které měly již v titulu autentickou promluvu zkoumaného subjektu, jako např. „Tohle nebudeš dělat, když jsi se mnou“: Vysvětlení nepsa-

ných pravidel práce porodních sester, nebo „Na svůj věk jsem na tom lépe než ostatní muži“: Mužský pohled na zdraví a průběh života.

Program konference doplňovaly 3 paralelně probíhající workshopy. První se zabýval problematikou výzkumu v ošetrovatelství, druhý diskutoval o zdravotní a sociální situaci etnických menšin v Evropě a třetí byl příležitostí k navázání interdisciplinární spolupráce zájemců v oblasti onkologického výzkumu.

Sociologie medicíny a zdravotnictví je v západní Evropě mimořádně plodnou subspecializací. Obzvláště Velká Británie je zemí s výborným institucionálním zázemím. Poznatky tohoto oboru jsou nejen sociálně žádány, ale dochází i k jejich praktickému zohledňování např. ve zdravotnické politice. My můžeme jen doufat, že se postupem času tento obor více etabluje i u nás.

Eva Křížová

Gender-rovné příležitosti-výzkum

Čtvrtletník *Gender-rovné příležitosti-výzkum* vycházející letos v Sociologickém ústavu AV ČR je součástí projektu „Aktuální otázky formování politiky rovných příležitostí mužů a žen v souvislosti s připraveností České republiky na vstup do Evropské unie“, podpořeného grantem Rady programu podpory cíleného výzkumu a vývoje Akademie věd ČR (č. 87028002). Hlavní řešitelkou projektu je PhDr. Marie Čermáková, spoluřešitelkami jsou PhDr. Hana Maříková, Mgr. Alena Křížková, Bc. Hana Hašková, Mgr. Marcela Linková, Bc. Lenka Průšová a Eva Nechvátalová. Hlavním cílem tohoto periodika je seznamovat s dílčími výsledky projektu, ale především ukázat čtenářům, co vše může výzkum a teorie v oblasti gender sociologie nabídnout.

Projekt, jehož řešení je plánováno na roky 2000-2004, je soustředěn na podporu sociální dynamiky těchto procesů:

- implementace závazných evropských standardů politiky rovných příležitostí mužů a žen,
- politická a občanská průchodnost politiky rovných příležitostí,

– sociální akceptace této politiky v různých (sociálně i politicky diferencovaných) strukturách.

Každé číslo je členěno, jak napovídá jeho název, na tři části. Úkolem první části, nazvané *Gender*, je ukázat teoretické souvislosti tohoto sociologického konceptu, ale i empirické výsledky, které ho na příkladech ilustrují. Významnou součástí oddílu *Gender* i následujícího oddílu *Rovné příležitosti* jsou slovníky základních pojmů, vzniklé z potřeby zavést definice tam, kde z důvodu jejich absence vznikají nedorozumění a diskuse ztrácejí směr, ale i rozšířit čtenářům obzor o možnostech záběru těchto témat. V části *Rovné příležitosti* chceme zájemce seznamovat s právními instrumenty a opatřeními, která jsou přijímána v Evropské unii a odtud přejímána k nám, ale veřejnost o nich není prostřednictvím médií téměř informována nebo pouze v podobě kuriózit. V každém čísle přináší Petra Rakušanová (členka výzkumného týmu „Změna politického systému“ SoÚ AV ČR) přehled vybraných internetových stránek, týkajících se této problematiky.

Oddíl *Výzkum* má čtenáře seznamovat s nejnovějšími výsledky našeho bádání, ale i metodologickými otázkami výzkumu v sociál-

ních vědách. Na závěr chceme informovat o aktuálních publikacích, akcích, ale i podávat komentáře a hodnocení již proběhlého.

První číslo čtvrtletníku vyšlo letos v květnu. V části Gender Marcela Linková recenzuje Jařabův překlad kapitoly „Pohlaví a sexualita“ z knihy Anthony Giddense *Sociologie*, která se měla stát jednou z mála elementárních učebnic sociologie u nás. V Rovných příležitostech je přehled základních právních a politických opatření na úpravu rovných příležitostí u nás a v EU. V oddíle Výzkum se Hana Hašková zaměřila na problém gender kontraktu v české společnosti 90. let, jehož koncepci ukazuje na výsledcích profesně-biografických rozhovorů s lékařkami, které skončily vysokoškolské vzdělání v období sametové revoluce.

Dvojčíslo, které vyšlo v srpnu, uvádí Marcela Linková zamyšlením nad krizí maskulinity a feminity. V části Gender tentokrát Marie Čermáková analyzuje úspěšnost uchazečů při přijetí na vysokou školu právě z hlediska genderu a Hana Hašková se ve své studii vrací k výsledkům empirických výzkumů tohoto týmu, aby ukázala postoje vysokoškoláků k situaci žen na trhu práce. Rovné příležitosti jsou věnovány problému diskriminace. Alena Křížková nabízí teoretickou koncepci diskrimi-

nace, která u nás zatím chybí a na datech ilustruje některé její ukazatele na českém trhu práce. Marcela Linková se zabývá diskriminací v české armádě a Marie Čermáková informuje o novele Zákoníku práce z hlediska rovných příležitostí.

Část Výzkum je uvedena příspěvkem k metodologii dotazníkového šetření Hany Haškové a Dana Hamplová (členka výzkumného týmu „Demografické chování obyvatelstva“ SoÚ AV ČR) zde nabízí některé výsledky šetření ISSP tentokrát zaměřeného na náboženskou orientaci. V závěrečné části tohoto čísla informuje Marie Čermáková o proběhlém semináři k právní úpravě rovných příležitostí mužů a žen a o ekonomickém výzkumu zaměřeném na gender problematiku. Alena Křížková podává kritiku květnové přednášky Antropologie sexuality doc. Františka Vrhela.

Zájemci o zasílání čtvrtletníku se mohou hlásit na adrese: Sociologický ústav AV ČR, Gender v sociologii, Jilská 1, 110 00 Praha 1, tel. (+420-2) 2222 0100, linka 351, fax (+420-2) 2222 0143, e-mail genderteam@soc.cas.cz, Internet <http://www.soc.cas.cz/sou/tymy/index.html>

Alena Křížková